

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลฎีกา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และ
มาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและ
เสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗
มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ เป็นบทบัญญัติในภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา โดยมาตรา ๒๔๔/๑
บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด” มาตรา ๒๔๗
วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจาก
ศาลฎีกา” วรรคสอง บัญญัติว่า “การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้น
ที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของ
ศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกา
พิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว” มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คำร้องตามมาตรา ๒๔๗
ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วย
รองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อย
สามคน” วรรคสอง บัญญัติว่า “การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับ

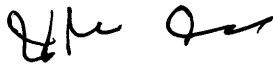
ตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา” และมาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย” วรรคสอง บัญญัติว่า “ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย (๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” วรรคสาม บัญญัติว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

ข้อโต้แย้งที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เนื่องจากการขออนุญาตฎีกาเป็นกระบวนการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ควรจะใช้สิทธิขออนุญาตฎีกาได้เสมอ การไม่อนุญาตให้ฎีกาจะต้องเป็นข้อยกเว้นแต่การที่บทบัญญัติดังกล่าวได้วางหลักห้ามฎีกาไว้ โดยจะฎีกาได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ประกอบกับหากศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตฎีกาจะมีผลทำให้คดีนั้นได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายมากกว่า เพราะได้รับการพิจารณาจากศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ส่วนคดีที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ฎีกา จะได้รับการพิจารณาเพียงศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เท่านั้น เป็นผลทำให้คู่ความในแต่ละคดีได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายไม่เท่าเทียมกันและเกิดความไม่มั่นคงในกระบวนการยุติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เห็นว่า การฎีกาเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของคู่ความฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยหรือที่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้สามารถนำคดีของตนขึ้นสู่ศาลฎีกา เพื่อให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาต่อไปได้อีกครั้งหนึ่ง ต่อมาได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการฎีกา โดยเติมคู่ความในคดีมีสิทธิในการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ยกเว้นเป็นคดีที่กฎหมายจำกัดสิทธิในการฎีกาไว้เป็นการเฉพาะ โดยพิจารณาถึงทุนทรัพย์

ที่พิพาทกันในชั้นฎีกามาเป็นข้อพิจารณาหรือที่เรียกว่าการฎีกา “ระบบสิทธิ” แต่เนื่องด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนการฎีกาเดิมนั้น ไม่สามารถถ่วงกรงคดีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้าส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม จึงได้มีแนวคิดในการแก้ไขเพิ่มเติมการฎีกาเป็น “ระบบอนุญาต” หรือการขออนุญาตฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์จากศาลฎีกาโดยตรง ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ดังนี้ คู่ความในคดีแพ่งจะสามารถฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา โดยต้องขออนุญาตภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ สำหรับการพิจารณาว่าจะอนุญาตให้ฎีกาหรือไม่นั้น ประกอบไปด้วยองค์คณะผู้พิพากษา คือ รองประธานศาลฎีกา และผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน โดยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตนั้นจะต้องเป็นปัญหาสำคัญ อาทิ (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย และ (๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ซึ่งข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้แก่ (๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์มีความเห็นแย้งในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย (๒) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายสำคัญที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับประเทศไทย (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ขัดแย้งกันในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากบทบาทของศาลฎีกาในฐานะศาลที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องในการปรับใช้กฎหมายหรือการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลล่าง รวมถึงวางหลักกฎหมายเพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้กฎหมายให้การวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดีไปในแนวทางเดียวกัน การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้เปลี่ยนระบบการฎีกาคดีแพ่งจากเดิมระบบสิทธิมาเป็นระบบอนุญาตนั้น ไม่ได้มีผลทำให้คดีที่ได้รับอนุญาตให้ฎีกานั้นได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายมากกว่าคดีที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ฎีกา ในทางกลับกันยังถือเป็นการให้สิทธิ

แก่คู่ความในคดีแพ่งที่จะสามารถยื่นคำขออนุญาตฎีกาได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อย่างเท่าเทียมกัน มิได้ถูกจำกัดสิทธิในการฎีกาเหมือนเช่นระบบเดิมที่ได้วางหลักเกณฑ์ในการฎีกาได้เฉพาะ คดีที่มีทุนทรัพย์สูงเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ที่มุ่งประสงค์ ให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่บุคคล ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น และสามารถควบคุมปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลฎีกาได้ รวมถึงเป็นการวางแนวทางตีความกฎหมายเพื่อให้คำวินิจฉัยชี้ขาดเป็นไปในแนวทางเดียวกัน บทบัญญัติ ดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ